

Kultowe fikcje

Carl Gustav

JUNG

SONU SHAMDASANI

Kultowe fikcje

Carl Gustav

JUNG

i jego projekt
psychologii
analizycznej

Przekład:
Jerzy Korpanty

vis-à-vis
etiuda

Kraków 2023

Tytuł oryginału: *Cult Fictions: C.G. Jung and the Founding
of Analytical Psychology*

All rights reserved

Authorised translation from the English language edition
published by imprint, a member of the Taylor & Francis Group

Copyright © 1998 Sonu Shamdasani

Dla Maggie

SPIS TREŚCI

Podziękowania	9
Rozdział 1. Kult i stowarzyszenie	13
Rozdział 2. Przypadek błędnej identyfikacji?	35
Rozdział 3. „Ten eksperyment trzeba było przeprowadzić”	45
Rozdział 4. Trybunał	61
Rozdział 5. Naśladowanie Chrystusa	95
Rozdział 6. Tekst w poszukiwaniu autora	105
Rozdział 7. Siostra Maria	121
Rozdział 8. Kult, którego nie było	139
Dodatek I. Tekst	155
Dodatek II. Relacja między szkołą zurycką a Klubem ...	163
Dodatek III. O naukowym podejściu do badań	189
Bibliografia	201
Indeks osób	211

PODZIĘKOWANIA

Książka ta nie mogłaby powstać bez pomocy i wsparcia z wielu stron.

Chciałbym podziękować następującym instytucjom i osobom za udzielenie mi zezwolenia na reprodukcję fragmentów opublikowanych i nieopublikowanych tekstów:

Niedieck Linder AG oraz Erbenegemeinschaft C.G. Jung [Stowarzyszeniu Spadkobierców C.G. Junga] za zgodę na przytaczanie cytatów z listów Junga do Poula Bjerre'a, Michaela Fordhama, Ernesta Jonesa i Alphonse'a Maedera, na reprodukcję listu Junga do zarządu Klubu Psychologicznego, a także jego listu do analityków z Towarzystwa Psychologii Analitycznej oraz niepublikowanego wcześniej rozdziału z jego pracy „Indywiduacja a zbiorowość”, który ukazuje się tu po raz pierwszy.

Wyjątki z wywiadów pochodzących z Jung Oral History Archive [Archiwum Historii Audio Junga], wyjątki z korespondencji i dzienników Fanny Bowditch Katz wykorzystywane są za zgodą Francis A. Countway Library of Medicine, która udzieliła mi również zezwolenia na reprodukcję pracy „Zbiorowość analityczna”.

Chciałbym podziękować wydawnictwu Princeton University Press za zgodę na przytaczanie cytatów z książki Richarda Nolla *The Jung Cult* oraz z *Fausta* Goethego w tłumaczeniu Stuarta Atkinsa.

Spadkobiercom Erny Wolff za zgodę na reprodukcję wykonanego przez Ernę Wolff zdjęcia Junga, które zostało zamieszczone na okładce.

Paulowi Bishopowi i Johnowi Peckowi za zgodę na cytowanie fragmentów ich listów skierowanych, odpowiednio, do redakcji „The London Review” oraz redakcji „Du”.

Chciałbym podziękować Wellcome Trust za sfinansowanie badań, w wyniku których powstała ta książka. Spośród pracowników Wellcome Institute for the History of Medicine szczególnie Bill Bynum i Roy Porter służyli mi nieocenioną pomocą i wsparciem, a także nieustannie zachęcali mnie do kontynuowania badań.

Choć w książce przedstawiam i omawiam przede wszystkim dokumentalny materiał faktograficzny dostępny w formie pisemnej, to niezmiernie wiele zawdzięczam również prowadzonym przeze mnie w ciągu ostatnich dziesięciu lat bezpośrednim rozmowom oraz kontaktom z osobami, które znały Junga, a którym zawdzięczam mnóstwo jakże ważnych i cennych informacji. Szczególną wdzięczność w tym względzie winien jestem nieżyjącemu już Michaelowi Fordhamowi za dyskusje na temat kwestii „Zbiorowości analitycznej”, a także za dzielenie się za mną swoimi wspomnieniami o Jungu oraz przemyśleniami dotyczącymi procesu instytucjonalnego rozwoju psychologii analitycznej od lat trzydziestych XX wieku do 1995 roku.

Mikkel Borch-Jacobsen, Ernst Falzeder, Richard Skues, Anthony Stadlen i Peter Swales – moi przyjaciele, badacze Freuda, stanowili dla mnie przez lata wzór do naśladowania, jeśli chodzi o rzetelność, wnikliwość i jakość badań, co, mam nadzieję, wpłynęło na kształt niniejszej książki.

Chciałbym podziękować Angeli Graf-Nold i Anatinie Weiser za dyskusje na temat wczesnej historii psychoanalizy, psychologii analitycznej i psychiatrii w Szwajcarii, a także za dostarczenie mi nekrologów Franza Riklina.

W krytycznym momencie pracy nad projektem radą i zachętą do dalszego działania służyli mi Jay Livernois i Andrew Samuels. Przy transkrybowaniu zapisków z dzienników Fanny Bowditch Katz nieoceniona okazała się również pomoc ze strony Amy Lenzo.

Cenne komentarze Natalie Baron, Mikkela Borch-Jacobsena, Ernsta Falzedera, Jaya Sherry'ego i Richarda Skuesa niezmiernie wzbogaciły manuskrypt książki.

Prowadzenie badań w Szwajcarii ułatwiły mi wystosowane przez Vincenta Barrasa i Fernanda Vidala zaproszenia do udziału w ich seminarium na wydziale historii i filozofii nauki na Uniwersytecie Genewskim w latach 1995 i 1996, a także zaproszenie mnie przez Vincenta Barrasa i Jacquesa Gassera do wygłoszenia przemówienia na konferencji „Histoire de la psychiatrie: nouvelles approches, nouvelles perspectives”, która odbyła się w 1997 roku w Institut Romand d'Histoire de la Médecine et de la Santé w Lozannie i Genewie. Chciałbym również podziękować Andreasowi i Angeli Graf-Noldom za udzieloną mi przez nich gościnę w Zurychu.

Badania w USA ułatwiło mi wystosowane przez Johna Beebe'a, Josepha Cambraya i Coline Covington zaproszenie do wygłoszenia przemówienia na zorganizowanej przez „Journal of Analytical Psychology” konferencji „Family Matters: The Descendants of Freud and Jung”, która odbyła się w 1997 roku w Maine. Chciałbym również podziękować Eugene'owi Taylorowi za udzielenie mi gościnny w Bostonie, a także za życzliwe kontynuowanie trwającej wiele lat rozmowy ze mną na temat Junga oraz historii psychologii.

Chciałbym bardzo podziękować pani Edwinie Welham z wydawnictwa Routledge za zrozumienie wagi i znaczenia projektu, umożliwienie jego sprawnej realizacji

oraz doprowadzenie do szybkiego wydania niniejszej książki.

Wszelką odpowiedzialność za zaprezentowane w tej książce poglądy i opinie ponoszę wyłącznie ja sam.

Sonu Shamdasani